

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo Plvra Qvam XX. Antiqua monumenta, nunquam edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1602

Arnonis Salisburgensis Archiepiscopi, Tempore Caroli Magni, annotatio
Siue Index Eorvm Qvæ Ecclesiæ Salisbvirgensi Tradita Svnt à Theodone,
Theodberto, Hvchberto, Otilone, Tassilone, Ducibus Bauariæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64160](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64160)

ARNONIS
Salisburgensis Archiepiscopi,

TEMPORE CAROLI
Magni, annotatio

Sive
INDEX

EORVM QUÆ ECCLESIAE SALISBUR-
GENSI TRADITA SVNT

THEODONE	} Ducibus Bauariæ
THEODBERTO	
HUCHBERTO	
OTILONE	
TASSILONE	

Et ab alijs nobilibus, Comitibus, siue
liberis Boiaricis.

Item

PRIVILEGIUM PHILIPPI REGIS AD CON-
firmationem datum omnium donorum seu privilegio-
rum Salisburgensi Ecclesie.

ad

EBERHARDVM II. ARCHIEPISCOPVM

Nunc primum è m. s. codice

edita

Et notis illustrata ab Henrico Canisio Nouiomago
Iuris Consulto.

Ppp 2 ANNO.

ANNO TATIO ARNO-
NIS EPISCOPI TEMPO-
re Caroli Magni Regis Fran-
corum.

DE hoc vero quod ad Episcopatum beati Petri primi pastoris Ecclesiae, sanctorumq; Apostolorum principis, quod constructum est infra oppidum SALZBURG, in pago LABAOCENSIVM, super fluuium IGONTA, qui alio nomine SALZANA vocatur, vbi & dominus ROBERTVS Episcopus atq; Confessor vna cum Sociis corpore requiescit, & inibi traditum fuit, & vbi praestit venerabilis vir per diuinam misericordiam & mercedem domini nostri Caroli excellentissimi Regis Arn. Episcopus.

Theodo Dux.
Robertus.

PRIMUM quidem tradidit THEODO Dux, praeditum oppidum simulq; & castrum superiorem domino ROBERTO, cum terminis denominatis & confinibus vel omnibus appendicijs suisq; adiacentijs, vna cum campis, siluis, alpes, aquis, aquarumq; decursib⁹, sicut ad supra memoratum oppidum, vel castro Saltzburch & reliqua loca vel possessiones, sicut inferius scriptum esse videtur. Simili modo tradidit idem Dux villa nuncupante

pante PIDINGA, in pago Saltzburchoue, iuxta fluuium SALA mansos xxx. inter vestitos & apfos, vel quicquid ad ipsos mansos aspicitur. Simulq; & tradidit iam dictus Dux in eodem pago, in loco qui vocatur SALINAS FORNACES. xx. & totidem pacellis, & tertiam partem de putatorio ibidem concessit, quod barbarice dicitur GALGO. Insuper & iam dicto loco concessit decimam de sale de thelonio quod datur incenso dominico. Nec non & præfatus Dux tradidit Romanos & eorum tributales mansos Lxxx. inter vestitos & apfos, cōmanentes in supra dicto pago Saltzburgense, per diuersa loca. Simul & iam factus Dux tradidit in pago ARRAGOE secus torrentē FECHTESAHA Romanos & eorū mansos tributales. v. inter vestitos & apfos. Itemq; tradidit supradictus Dux in præscripto pago Saltzburgoe duos alpes, qui vocantur GANZO & LADYSA, in quo sunt tantummodo pascua ouium. In pago vero Drunese tradidit memoratus Dux villulam, quæ vocetur Pachman, cum mansos x. inter vestitos & apfos, cum silua & prata vel pascua ad eandem villam pertinentem, & in pago etiā Tonaltgor tradidit ipse Dux secus amne Danubio iugeres vinearum duas, prope ciuitatem Reganesburcha dicta.

SUCCEDENTE vero filio eius Theodberto Duce, qui tradidit villulā nuncupante Vzelinga in iam dicto pago Saltzburchoe, secus fluuium Salzaha mansos xx. inter vestitos & apfos, cum omnibus appendicijs ad eam villulam pertinente. Itemq; tradidit ipse Dux in loco qui dicitur Cucullos in supradicto pago Saltzburgoe, super fluuio Salzaha. idest mansos iii. vestitos & prata vel pascua ibidem pertinentia. Ipseq; Dux tradidit villā nuncupante Vualarfeo in eodem pago secus stagnū Vualarfeo mansos x. inter vestitos & apfos, & siluam vel aqua-

Teobertus
Dux.

rum decursionem in fluenta quæ vocatur Vischaha, & quidquid ad eandem villulam pertinere noscunt, simulq; & locellum, qui vocatur Talgoe in supradicto pago Saltzburgoe in quo est silua, prata, vel pascua. Pari modo præfatus Dux in supradicto pago tradidit villulam nuncupante Titamaninga in qua sunt mansi XXIII. inter vestitos & apfos, vna cum siluis, campis, pratis, seu farinarjis, vel quidquid ad ipsam villulã pertinere videtur. In pago vero Ifanagoe super riuum Ifana tradidit idem Dux villa nuncupante Ehardinge cum mansos XV. inter vestitos apfos, cū pratis & campis vel siluas atq; farenarijs ad eandem villã pertinente. Aliam vero villam in eodem pago tradidit ipse Dux nuncupante Tuzzlinga cum mäs XV. inter vestitos & apfos, vna cum terminis & confinibus suis ad eandem villam pertinente. Tradiditq; memoratus Dux in pago Opingor villam nuncupatam Opinga, in qua sunt mansi XX. inter barscalcos & seruos & inter vestitos & apfos cū campis, pratis & siluis & omnibus appendicijs suis.

Huchbertus
Dux.

SVECSOR namq; filius eius Huchbertus Dux tradidit in pago Rotagoe villa nuncupante Sauarstedi cum mansos XX. inter vestitos & apfos, & cum terminis vel appëdicijs suis. In pago vero Saltzburgoe tradidit idem Dux in loco qui dicitur Endorff mansos vestitos III. & apfo I. & terminum siluæ, quæ adiacet secus fluenta Fischaha, & in pago etiam Matagoe tradidit præfatus Dux in loco, qui vocatur Icinga mansos tributales III. apfos.

Otilo Dux

POST hunc exitit Otilo Dux, qui tradidit in pago Ifnagoe villam nuncupatam Metumunhaim secus fluenta Ifana & in ea mansos XX. inter vestitos & apfos, vna cū omnibus terminis vel appendicijs suis. Tradidit

didit idem Dux in pago Salzburgoe locillum qui dicitur Ellefnaunans, in quo prata & silua constititur, vel stagnum qui vocatur lacusculus, simulq; & Abriam lacum, in quo constat pascua & parta vel silua, piscatio atq; venatio, & inibi aliquanti fratres proprijs laboribus viuunt.

P O S T hunc vero successit filius eius Tassilo Dux, Tassilo Dux. qui tradidit in pago Tonagoe villam nuncupatam Poch cum mansos XXXIX. inter vestitos & apsos, vel cum omnibus appendicijs suis seu terminis ad eandem villam pe rtinente, seu & territorium in eodem pago, in loco qui dicitur Chruchenperch, qui adiacet secus amne Danubio, in quo nunc sunt plantagines vinearum instituta. Idemq; Dux tradidit in pago Filusgoe, in loco qui vocatur Riute, mansos vestitos duos. Insuper tradidit praedictus Dux in pago Salzburgoe villula nuncupata campus romanos cum mansos tributales XXX. inter vestitos & apsos. Similiter tradidit ipse Dux in pago Isanagoe in fisco dominico qui dicitur Poch mansum vestitum vnum. Itemq; tradidit praedictus Dux in pago Salzburgoe, in loco nuncupato Hal vnum puciatorium integrum, quod vulgariter dicitur Galgo. Tradidit siquidem praescriptus in suprascripto pago Salzburgoe in loco qui dicitur Regubertum seruum, nec non & presbyterum cum omni domo vel possessione sua, cum omnia, quidquid in ipso loco habuit. Ipseq; Dux iam scriptus tradidit cellam quae vocatur Garoz super ripam Eni fluminis in pago Isanagoe, quam construxit Boso clericus per licentiam iam dicti Ducis in honore Petri principis Apostolorum, & ipse Tassilo ipsum clericum commendauit ad supra dictum monasterium vna cum ipsa cella. Liberi Boiarij.
Item de hoc quod tradiderunt libri Baioarij per licentiam Tassilonis ad suprascriptum Episcopatum, q; fuit eis ex cau-
sa-

sa Dominica beneficiatum, similiter & de illis potestatem non habent de se. Boso liber qui & presbyter & Iohannes frater eius tradiderunt per licentiam Tassilonis in pago PINNZGOE loca nuncupantes BISONZIO & SALAFELDA, & in alio loco qui dicitur sico Romanisco in pago SALZBURGOE iuxta fluuium SALA, id est in totum inter tributales & seruiles mansos XV. & inter vestitos & apfos, quod sicut supra memorauimus ex causa dominica eis fuit beneficiatum, & ipsa traditione praefatus Dux ab ipso loco plenius & firmiter fecit confirmare: & in supra memorato loco Bizanzio aedificata est cella, in qua monachi labore manuum suarum viuunt. ONNO & filius eius Sigivolf & Sigibaldus iudex tradiderunt per licentiam, vt supra in iam dicto pago Salzburgense, in loco qui dicitur vico romanisco mansos apfos. II. simili modo ex causa dominica vt supra MAZZO & APPO & Arbertus non potestatem habentibus tradiderunt per licentiam in pago ISANAGOE loca nuncupantes in Amfinga & in VVidmbach & ad Hoccinhusir idem in totum mansos VII. inter vestitos & apfos. Hrodgaer & Gortscals & Eparichar tradiderunt per licentiam vt supra in supradicto pago Salzburgoe loca nuncupantes in VVangin & in VValardorf seu ad Straza hoc est in totum mansos VIII. inter vestitos & apfos. Grimbertus Comes tradidit vna cum permissione, vt supra in iam dicto pago in villula qua vocatur Papinga mansos quatuor, similiter ex causa Dominica Alexandra & Iacob filius eius tradiderunt per licentiam, vt supra in pago Atragoe, vel in ipso loco qui dicitur Afragoe mansos VI. inter vestitos & apfos, quod & fuit ex causa Dominica eis beneficiatum. Gaerod tradidit per licentiam vt supra in pago Salzburgoe in loco qui dicitur Totenhusir mansos tres, apfos similiter vt supra, Helmcinus per licentiam vt supra

supra tradidit in pago Drungoe in loco qui vocatur Chorrinbach, territorium quantumcunq; possidere visus fuit, quod nunc iacet apsum, qui fuit similiter vt supra. Dignoldus tradidit per licentiã vt supra pago Salzburgoe in loco qui dicitur Liueringa mansos III. apfos, qui fuit similiter vt supra: Egilulfus tradidit per licentiam vt supra in pago Matagoë in loco qui nominatur Steinbach mansos V. apfos qui fuit similiter vt supra. Tisa libera tradidit per licentiam Ortiloni Ducis in pago Salzburgoe in loco nuncupante monticulus, super fluuio Salzaha mansos VII. vestitos, qui fuit similiter vt supra. Iohannis seruus tradidit per licentiam Tassilonis in pago Salzburgoe, in loco qui vocatur Sura manso I. vestito qui fuit simili modo vt supra ex causa dominica. Ermlint Deo sacrata tradidit per licentiã vt supra in pago Rotagoë in loco qui vocatur Malaking super ripam Eni fluminis mansos vestitos III. simili modo vt supra. Gerlteaoz & Garmunt & Patto vendiderunt res eorum per licentiam Tassilonis ex causa Dominica in pago Salzburgoe villa nuncupata Muldorff, id est mansos XXV. inter vestitos & apfos. Theoderich tradidit per licentiam vt supra in pago Isanagoë, in loco qui dicitur Perinbach mansos II. similiter vt supra ex causa Dominica. Hildolf tradidit per licentiam vt supra in supradicto pago Isanagoë in loco nuncupantes Rota, & ad Perck mansos X. inter vestitos & apfos similiter ex causa dominica. Vualco tradidit suum filium Odalhardum per licentiam vt supra, cum omni sua hereditate in pago Salzburgoe in loco qui dicitur Dundlabrunna, id est mansos quinque inter vestitos & apfos simili modo vt supra. Hrodbert tradidit per licentiam vt supra in pago Chimingoe in loco qui dicitur Pontena mansos V. inter vestitos & apfos, qui fuit simili modo ex causa dominica.

Tradidit Villipato clericus, qui & liber per licentiam
 ut supra in pago Sūdregae in loco qui dicitur Vrdorf, su-
 per riulum qui dicitur Vrpach mansos VIII. inter ve-
 stitos & apfos; simili modo ex causa Dominica, quam tra-
 ditionem praefatus Dux manu sua pleniter confirmavit.
 Tradidit Hereland per licentiam supra in pago Augusta-
 goe mansos V. inter vestitos & apfos, simili modo ut su-
 pra ex causa Dominica.

Cella quae vocatur Auue quam construxit Baldun pre-
 sbyter in beneficio Dominico simulque & Rhrobertus
 presbyter cum licentia Tassiloni Ducis super ripam Ent-
 fininus in pago Isanagoe, & quod ibi ex causa Dominica
 traditum fuit, idem in villa quae dicitur Garoz in iam di-
 cto pago mansos vestitos IIII. similiter & medietate de
 villa, quae vocatur Ascauue mansos VI. tres vestitos &
 tres apfos. Tradidit Tassilo ad Ecclesiam sanctissimi Petri
 principis Apostolorum quae est constructa infra oppido
 Salzburgh.

Reliqua vero quod ibi traditum est, de genere nobi-
 lium hominum esse videtur quoniam quidem aliqui homi-
 nes iniuste eam sibi usurpare volentes, dominus Rex in
 sua elemosina iterum priorem donationem, ad iam dicto
 monasterio permissum suum diligenter requisitam stu-
 dit reuocare.

Cella quae vocatur Zottinge quam construxit Guntha-
 rius Comes in iure hereditario in pago Hunnigae in ho-
 nore sancti Stephani protimartyris & quod ei Tassilo Dux
 concessit in beneficio idem tributarios XIII. inter man-
 sos vestitos & apfos. Secus ipsum locum & villulam quae
 vocatur Husir, cum mansos VIII. inter vestitos & apfos
 in pago Salzburgoe simulque & loco qui vocatur Vsinga,
 cum mansos VII. inter vestitos & apfos in supradicto pa-
 go Chi-

go Chimingaoe secus stagnum qui vocatur Chiminsaeo tradendi ei licentiam concessit iam factus Dux ad ipsum praefatum locum vna cum permissione iam dicti Ducis superscriptus Comes ad Ecclesiam beatissimi Petri principis Apostolorum ad iam dicto Monasterio Salzburgh. Ipsam vero cellam iniuste abstractam dominus Rex pro mercedis suae augmentum iterum reuocandum absque ulla contradictione concessit.

Istas Ecclesias consistunt in Salzburgae & Chimingae pagibus. Item de Ecclesijs parochiales, quas in beneficium pertinent, & de Barfalcis vna cum seruis siue de eorum territorio dotatae sunt.

<p>Ad Sec Ecclesia cum manso I.
Ad Tubemdorff Ecclesia cum manso I.
Ad Fischaha Ecclesia cum manso I.
Ad Antheringas Ecclesia cum territorio.
Ad Gethica Ecclesia cum territorio.
Ad Anna similiter.
Ad Liuringa Ecclesia similiter.
Ad Walahamus Ecclesia cum manso II.
Ad Marciolas Eccl. cum territorio.
Ad Salinas quod dicitur Hal Eccl. cum manso. II.
Ad Tingihclinga eccl. cū territorio.
Ab Chirchaim similiter.
Ad Balchlingas Ecclesia cum manso. III.
Ad schildarius Eccl. cum manso. I.
Ad Brumingas similiter.
Ad Deorlekingas Ecclesia cum manso. III. apfos.
Ad Pohchirch Ecclesia cū territorio.</p> | <p>Ad Widaha Ecclesia cum vilula, seu cū omni pertinencia ad ipsum vicum tradidit Ragenbertus cum manso. VI.
Ad Taharding medietas quae ad ipsam Ecclesiam pertinet beneficiū est, idem mansos VI.
Ad Erlastedi Eccl. cum territorio.
In pago qui dicitur intervalles
Ad Ratfeld Ecclesia cum territorio.
Ad Prifslech similiter.
Ad Buriom Eccl. cum manso III.
Ad Georgij Ecclesiam.
Ad Achingas Ecclesi. tantū.
Ad Fuginas Ecclesi. tantum.
Ad Oriano monte similiter.
Ad Vnzdorff Ecclesia cum territorio.
Ad Hrossu'za similiter.
Ad Burons similiter.</p> |
|--|---|

- Ad Rordorf Ecclesia cum manso II. apfos.
 Ad Lutrinpach Ecclesi: tantum.
 Ad Hucinnoſ Ecclef. cum territorio.
 Ad Hrodheringas Ecclesia cum mansis II.
 Ad Sma Eccel. cum mansis II. Item in pago Iſnagoe.
 Ad Hozzin Eccl. cum manso I.
 Ad Cidlar Eccl. cum manso I.
 Ad Turtin Eccl. similiter.
 Ad Dimpſtadum Eccl. II. cum mans. III.
 Ad Riolum Rota Eccl. III. cū man. VI.
 Ad Pohpah Eccl. cum mansis III.
 Item ad pohpah Eccl. cum man II.
 Ad Lohkirch Ecclesia cum māf. II.
 Ad Qāntalas Ecclesia cum māf. III. apfos.
 Ad Brixina Ecclesia cum territorio.
 Ad Pirchnavvanch similiter.
 Ad Caofftain Ecclesia cum territorio & cellula, ybi fratres nostri manibus laborant.
 Ad Epifas Ecclesia II. cum territorio.
 Ad Iſana Ecclesia cum territorio.
 Item Ecclesia ad Pohpah cum mans. III.
 Ad Liubin Eccl. cum mans. III.
 Ad Rotavbi Boninaha in ipsa Rota egreditur Ecclesia cum mansis VI.
 Ad Poizchurdorf Ecclesia cum mansis I.
 Ad Wila Ecclesia cum mansis tribus.
 Ad Holza Ecclesia cum tribus mansis.
 Item ad Holza Ecclesia cum mansis III.
 Ad Perck Ecclesia cum mans. III.
 Ad Pohkirch Ecclesia cum mans. V.
 Ad S. Stephanum Ecclesia cum mans. III.
 Ad Richerihufir de Conjectu Barſcalcis Ecclesia cum mans. I.
 Ad Aharnovva Eccl. III. cum mans. VII.

Nannburg.

ITEM de monasterio puellarum quod constructū est in honore Sanctæ Dei genitricis semper virginis Mariæ, iuxta ipsum Episcopium, in Castro superiore quem dominus Hrodbertus Episcopus ac confessor

for primum ædificauit quem & Salzburg appellauit, in quo & neptiam suam Christi famulam Erndrudam constituit cum alijs puellis, in quo loco honorifice requiescit, & quod inibi traditum est à Theodberto Duce subter an-
 nestimus. Tradidit in primis Theodbertus Dux in pago Salzburgoe villa nūcupāte Ainheringa cū mansis XXX. inter vestitos & apfos, & excitaes viros & quod eandem villam pertinuit, cum farinarijs in fluuio qui vocatur Sala. Nec non & tradidit illuc memoratus Dux in prædicto pago locellum qui vocatur Vischaha māfos quinq; inter vestitos & apfos, & farinarijs in fluenta, Vischaha. Tradidit idem Dux in eodem pago Salzburgoe in loco qui dicitur Talgen, in quo est tantummodo Ecclesia, prata & silua & medietate de lacu piscatione qui vicatur Mamnseo. Tradidit idem Dux in supra dicto pago in loco qui dicitur Cuellos, secus fluuio Salzaha, in quo sunt tantummodo prata silua. Tradidit ipse Dux in ipso pago in loco qui vocatur Hal ad sal coquendum fornaces IX. tres sunt vestitos, & VI. apfos, & hoc decreuit censum dare vnusquisq; homo qui in Hal habitaret, quod barbarice dicitur Adalparo, tā, hij qui in nana & mona manerent, quam & illi qui in ipsas Salinas manerēt. A medio mense Madio vsq; ad Festum S. Martini omni ebdomata in feria sexta modo de sale dari deberēt excepto, IV manentes. Tradidit etiā ipse Dux in pago Salzburgoe secus fluuio Salzaha villa que vocatur Titamanninga, & in ea mansos L X. inter vestitos & apfos & inter excitaes & barschalcos, cum omnibus appendicijs atq; adiacentijs & cunctis terminis ad eandem villam pertinentibus, nec non & farinarijs in ipso loco congruentibus. Similiter ipse Dux tradidit in ipso pago supra scripto tributarios romanos CXVI. inter vestitos & apfos per diuersa loca, & venationē in silua que adiacet inter alpes à Ga-

Theodbertus
Dux.

izliberch vsq; ad pontes, quæ nûc vocâtur stega, & alpes in eodem pago IIII. Ita vocantur Cundicus & Cuculana alpica & lacuana monte, seu etiam partem de Abriani lacu piscatione, simulq; præscriptus Dux tradidit in pago Chimingaoe, villa quæ dicitur VVaginga, cum mansis XL. inter vestitos & aplos, farinarijsq; & cum omnibus appendicijs suis, & in ipso pago Chimingaoe tradidit iam dictus Dux villam nuncupatâ Chamara cum mansos XIII. inter vestitos & aplos, & inter seruos & liberos, aquis, aquarum decursibus & farinarijs, cum omni soliditate, & cum omnibus appendicijs suis. Insuper & in ipso pago iuxta fluenta Druna, tradidit idem Dux romanos & eorum mansos tributales LXXX. inter vestitos & aplos, cum omnia quicquid ad ipsos mansos aspicere videtur. Nec nõ & in pago A dragaoe tradidit supradictus Dux romanos & eorum mansos tributales III. Si quidem ipse Dux tradidit in pago Drunense tributarios XX. apud mansos eorum. In pago vero Matagaœ tradidit prædictus Dux tributarios IV. cum mansis eorum totidem inter vestitos & aplos per diuersa loca.

De cella vero sancti Maximiliani ita cõtigît, vt constructur ab initio. Ibant duo fratres in locum quid dicitur Põgavvi, nomen vnus Tonazanus, & alterius nomen Vrso in venatione & ad aurum faciendum, & viderunt illuc multa luminaria pluribus noctibus & alia signa multa, & venientes ad dominum Hrodbertum Episcopũ dixerunt ei quod ipsi ibi viderunt, & ipse pergens cum eis vidit ibi similiter. Tunc quoq; perrexit dominus Hrodbertus ad Theodonem Ducem, & dixit ei ipsa miracula, rogansq; cum licentia sibi dare vt cellam ibi construeret, & ita Dux Theodo ei licentiam dedit. Veniensq; dominus Hrodbertus iterum ibidem cum hominibus suis, & cum prædictis fratribus, & cepit ibi stirpare & locum mundare & oratorium facere.

Facto

Facto autem oratorio venit iterum ad Theodonem Ducē & rogauit eum secum ibidem venire, venientes autem ibidem dominus Hrodbertus consecrauit ipsum oratorium; & Theodo Dux tradidit ipsum locum ad sanctum Petrum ad Salzburg monasterium, & ex omni parte miliares III. & ipsi prædicti fratres cū licentia & cum consensu Theodonis Ducis tradiderunt ibidem omnem rem eorum quā eunq; habebant & nepotes eorum commendauerunt ad discendum & ad tendendum ad Salzburgh monasterium, nomen vnus VVrmhari & alterius nomen Cissimo. & dominus Hrodbertus misit ibidem suos monachos ad officium DEI faciendum & ad ipsam cellam faciendam. Cum autē VVrmhari & Cissimo literas didicerunt, cœperunt rogare dominū Hrodbertum, yt medietas Episcopi rei quā parentes eorū ibidē tradiderunt eis ad vsum fructuariū præstaretur, vsq; ad obitū eorū; & ita fecit dominus Rodbertus, illam aliam medietatem iussit seruire ad sanctum Petrum. Ipsi autem suis nepotibus illa n̄ aliam medietatē complacitabāt vsq; ad obitū eorū, & ita inde fuit hoc in beneficio de monasterio Salzburgh vsq; ad tempus Otilonis Ducis, tūc quoq; Vrso Capellanus Ottonis precit, vt ei ipsas res ex integro daret in beneficium, & ita Otilo fecit, & tulit hoc p̄ vim de monasterio Salzburgoe. Cœpit autē Virgilius Abba hāc ipsam causam querere ad Otilonē Ducem, & Otilo voluit illud comparare cum eo q; habuit ad Laufom, & hoc Virgilius nullatenus consensit, & ita Otilo permansit retinēdo iniuste quod de Salzburg monasterio retraxit.

Otilo
Virgilius,

OTICIAM vero istam ego Arn. vna cum consensu & licentia domni Caroli pijssimi regis, eodē año quo ipse Baioariam regionem ad opus suum rece-

rece-

recepit à viris valde senibus & veracibus diligentissime exquisiui à monachis & à laicis, & conscribere ad mem oriã feci. Ista sunt nomina monachorum; Vitalis Amandinus præbyter, Latinus presbyter, Cuffulus Zissimo, Benedictus Diaconus, Suido Diaconus, Eno presbyter, Baldo presbyter, Lesso, Karheri, Regēbrecht presbyter, Materninus, Arnhelm Tazzus, Emico, Germanus. Laicorum nomina ista sunt, qui per sacramentum factū ab antecessoribus suis ira se audisse testificauerunt, vt supra dictum est: Iumine Comes, Duno comes, Kerrad iudex, Sigepald iudex, Epairo, Iulianus, Egilolf, Helmuni, Amalger, Luipram, Iuniam, Ato Gislolf, & ego Benedictus Diaconus hanc noticiam dictaui & conscribere iussi.

*PRIVILEGIUM DOMINI
Philippi Regis ad confirmationem datum
omnium bonorum seu priuilegiorum
Salzburgen. Eccles. ad Eberhardum II. Archiepiscopum.*

IN NOMINE sanctæ & indiuiduæ Trinitatis Philippus diuina fauente clementia Romanorum Rex, & semper Augustus. Si rationabiles ecclesiasticorum petitiones Prælatorum ad ecclesiarum suarum tendentes proficuum, clementer admittamus, speramus nobis apud Regem Regum, ad æternæ vitæ meritum & temporalis imperij prosperiorem decursum proficere, & eos quos benigna exauditione honoramus, de cetero nobis deuotiores ac magis beniuolos fore. Noue-

Nouerit igitur omnis Christi & imperij nostri fidelium,
 præfens atas & futura, qualiter dilectus consanguineus ^{Venerabilis}
 noster Adelbertus Iuuauens: idem Salzburgens: Eccle-
 siæ Ven: Archiepiscopus honori & vsui Ecclesiæ sibi
 ereditæ stabilitatis & incrementi profectum addere inten-
 dens nostram adiit celsitudinem, & proferens diuorū Au-
 gustorum nostrorum prædecessorum Regum scilicet ac
 Imperatorum vetera & recentiora priuilegia, secundum
 diuersa regnancium tempora Ecclesiæ Salzburgen: ab
 eis collata, postulauit instanter, vt eadem priuilegia no-
 stri munere præcepti renouaremus, iura quoq; & posses-
 siones quibus eisdem fauentibus præfata Ecclesia munita
 videbatur & aucta, ei per nostram auctoritatem cōcedere
 mus atq; confirmaremus. Hunc itaque vt clarum prin-
 cipem Imperij religionisq; & prudentiæ dono venera-
 bilem, & nobis naturalis affectu dilectionis familiarem in
 suistam congruis & honestis petitionibus honorare cu-
 pientes, nostræq; saluti & parentum nostrorum consulētes,
 perspectis diligenter & intellectis præfatis antecessorum
 nostorum priuilegijs, traditiones, indulta, præcepta, quæ
 illis sunt scriptis reperta, sicut ibi continebantur, ita nos
 ea præfenti nostræ Maiestatis priuilegio inseri iussimus,
 ac ea secundum benignitatem & instituta prædecesso-
 rum nostrorum prænominato Archiepiscopo, eiusq; in-
 perpetuū successoribus, & Ecclesiæ Salzburgensi tradi-
 mus, concedimus & nostræ auctoritatis robore confirma-
 mus. inter quæ principaliter constituimus, quod ex præ-
 cepto Ludouici Imperatoris agnouimus, cuius præcepti ^{Lodouicus}
 exemplum ipse quoque à sui Genitoris sacratissimæ me- ^{Imperator,}
 moriæ domini Caroli præcepto traxerat, vt scilicet Eccle-
 siam Salzburgens: ipsam sedem quæ est in honore sancti
 Petri Apostolorum principis, in qua etiam sanctus Ruber-
 tus

R r r tus

tus corpore requiescit, cum cellulis, Ecclesijs, personis Ecclesiasticis & cæteris hominibus & rebus ac possessionibus ad ipsam pertinentibus, sub nostra tuicione constitutam speciali patrocinio propensius defendere debeamus. Quod constanter obseruare intendentes & successoribus nostris in Imperio Romano pro lege imponentes eandem immunitatis gratiam, qua illi inclyti Imperatores sedem illam honorare & sublimare dignati sunt, eidem sedi & Ecclesiæ nostræ vigore edicti in perpetuum confirmamus, statuantes vt videlicet ea, quæ prætaxata Ecclesiæ hæcenus recto titulo possedit & tenuit, & ea quæ nostris diebus possidet ac tenet, & quæ in futurum Deo annuente rationabiliter acquirat, in quibuslibet pagis vel territorijs infra ditionem Imperij nostri constitutis, per hanc confirmationem nostram, absque alicuius contrarietate de cæteropossideat ac teneat, ita libere ac cum iurisdictione, quod nullus iudex publicus, nec quisquam iudiciaria fungens potestate ad causas audiendas, vel ad freda, aut tributa, aut telonea (quæ à vulgo dicuntur muta) exigenda, aut mansiones vel paratas faciendas aut fideiussores tollendos, aut homines ipsius Ecclesiæ tam ingenuos quam seruos, super terram ipsius commanentes iniuste distringendos nec ad vllas redibitiones aut illicitas occasiones requirendas, nostris aut futuris temporibus prædictæ Ecclesiæ possessiones ingredi audeat. Sed hæc iura & cætera similia emolumenta, quæ fiscus regalis in desperare poterit, aut exigere in vsum & facultatem Archiepiscopi, quicumque prædictæ sedi præfuerit, in integrum cedat, vt ipse eo quicquid res Ecclesiæ suæ valeat dispensare, & nostro imperio fideliter parere & quod pro nostra incolumitate & bono Imperij statu delectet cum impensius orare, & orationes in commisso sibi Clero constituere. Item secundum exemplar præcepti, quo Diuus Augustus

Otto

OTTO prædictam Salzburgen: Ecclesiam muniuit ac ditauit, nos donationes eidem Ecclesie factas, & quoslibet contractus, quibus aliquid possidere cepit, legitime per nostræ auctoritatis clementiam renouamus & confirmamus, inter quæ possessiones in ipsius Regis OTTONIS priuilegio proprijs expressas uocabulis, nos quoq; ipsum in hoc sequentes, huic fecimus paginæ annotari. Primitus castellum sanctæ Erndrudis cum omnibus eidem castello iuste & legaliter attinentibus cum curtibus, uenationibus, piscationibus, id est ab Ecclesia sancti Martini, quæ respicit contra monticulum, qui vulgo Nochstain nuncupatur, sursum ex utraq; parte fluminis Luaris, vsq; in riuulum Quartinesbach. Insuper etiam de riuulo uenatione piscatione ex utraq; parte præuocati fluminis ad sanctum Maximilianum, vsq; dum Tunta ex aquilonari parte perfluit in prædictum flumen, atq; riuulus Gastuna ex Australi parte: Item Forestum à termino qui in Pisoncia incipit, hoc est de riuulo Erilipach, vsq; ad motem VVassenburg propè Iscalā in illo loco, ubi terminus Foresti Rapotonis quondam Comitibus ab isto se disiungit, & in aquilonari parte de riuo Tinnilmbach vsque in summitatem montis Cirnencus nominati, & iam dicto monte VVassenburch vsque ad præfatum monticulum Nochstain illa montana omnia, quæ in potestate antecessorum nostrorū fuerunt. Item Kiemse Præposituram Regularium cum omnibus iuste ei attinentibus. Curtem quoq; Bischoffsdorff cum omnibus iuste ad eandem Curtem pertinentibus atque piscationem in lacu Atersee, sine omni contradictione illos quondam Imperio pertinentes XII. priuatos tractus sagenarum sicut Dominicalis terra in Paumgarten ipsi lacui se adiungit sine alia communi piscatione Atersee ad Atterhof pertinēte, in illis quoq; curtibus que

OTTO Imperator,

Hæc omnia in literis Arnulphi Imp: similiter continentur,

olim inibi in feudo siue ex parte Imperatoris, siue aliunde beneficiata fuissent proprietatem, quarum hæc nomina sunt. Staforeuelt, curtem & Ecclesiam cum decima, & sicut terminus ille in Australi parte incipit, qui VVachrein dicitur vsq; Ibisam & in Occidentali vsq; dum dicitur vbi Vrnla se dimittit in præfatum amnem, & quidquid in Orientali parte iam dicti fluminis regalibus attinere videbatur. Insuper ad Magelike tertiam partem ciuitatis, & sicut ille terminus se disiungit de illis rebus in occidentali parte quas quondam ad sanctum Emmerammum antecessores nostri dederunt, exceptis tribus huobis: Præterea Arnesdorfidem in VVochavva, quidquid illis imperium habebat in vineas & saginatione & mote querceato, pratisq; inter ipsum Querceatum montem sitis & inter siluam paltam, & ipsam siluam cum omnibus ad eam pertinentibus. Ad hæc apud Grunzuitam quidquid superfuit quinq; hubis, quod fideli suo cuidam Dietero Antecessores nostri dederunt, hæc sunt hubæ L. Insuper Lubinam & ad Holumburg tertiam partem ciuitatum cum vineis XXX. & hubis XV. sine curtili terra. Item Treysinam ciuitatem & Ecclesiam sancti Martini, cum decima, & sursum in australi atq; orientali parte fluminis Treysine vsq; ad Potilinesprunnen, & sicut Dieterichspach fluit contra duos acervos exteriores qui in orientali parte eam pi sunt positi, & exinde vsq; ad Danubium in illum locum, qui Triboltz dicitur & ita sursum prope Danubium cum agris cultis & incultis, pratis, auijs, locis piscationum, quæ Teutonice Arichstette vocantur, & ita sursum vsq; ad illam marcham, quæ inter Treysinam & Holumburg vtrasq; res discernendo diuidit ad Bennenvvanch quidquid prædecessores nostri Reges habuerunt illic ad Ecclesiam Ansonis quidquid illic habuerunt ad VViteneberch quidquid illic habuerunt

al. Ciuitatum.

runt excepto quod cuidam Mosogoboni datum est, hoc est hubæ centum Ellodis Ecclesiam. Ecclesiam Mutigonis presbyteri ad Gumpoldesdorf quidquid ibi reges habuerunt. Præterea Rapam Sabariam ciuitatem, & Ecclesiam cum decima & teloneis, vineis, agris, pratis, pascuis, forestis montibus cunctis ad eandem ciuitatem legaliter pertinentibus. Insuper siccam Sabariam & Pennichaha & Mosaburch Abbatiam, vbi sanctus Adrianus requiescit, nonam quoque de omnibus curtibus regalibus inibi cum theloneo in ciuitate & piscina ad Salabingam curtem, cum trecentis mansis & totidem mansis & quidquid illic Reges attinebat Ecclesiam de Quartinacha, Ecclesiam ad Ghensem, Ecclesiam ad Therenberch, Ecclesiam Gundoldi, locum quem vocant quinque Ecclesias cum Theloneis, forestis, & cum proprietate omni, quæ ab antecessoribus nostris ibidem ante beneficiata erant. Ad Ruginesfeld quidquid ibi regalibus pertinuit. Ad Turnauua Ecclesiam quæ est cõstructa in honore sancti Rodberti cum monte Baryvoz dicto cum vineis, pratis, siluis, & eum omnibus quæ ibi sunt circa montem sita. Ad Pertauua Ecclesiam cum decima, & totam ciuitatem cum Bannis, Theloneis, & ponte, & omnibus ad illum locum pertinentibus. In Cistenesfeld sicut duo acerui prope Trauum positi sunt ex summitate superioris & exterioris termini qui VVachrein dicitur, & sicut ille VVachrein tendit vsque dum Treuina fluit in amnem Trauum. Ad Sulpam ciuitatem & Luip omnia quæ iuste & legaliter eo pertinent. In querceis campis, sicut illa fossa incipit à Mura, & tendit vsq; ad Louczkuick, & vt Louczvita & Sulpa de alpibus fluunt & Forestum Jusel cum Banno, sicut in potestate Antecessorum nostrorum hæc fuerunt. Venationem quoque in Suezental, quam populus cum

sacramentis in potestatem antecessorum nostrorū firmavit, ad venandos apros illic & vsos p tres ebdomas anre æquinoctium autumnale, & postea vsque ad festum sancti Martini. Ad Luimingga iuxta Rapam quidquid illic prædecessores nostri habuerunt. Item Nezzilinpach & ad Sabinzam Ecclesiam & curtem cum mansis L. Item Rapam ad Iudlerben ad Labanda Ecclesiam sancti Andreæ cum decima, vt ibi consuetudo est, & de curtibus quas antecessores nostri ibi habuerunt decimas, vt in canonibus habetur, nec non sanginationem in omni Labandæ valle excepto monte Forst nominato. Ligna quoque secanda ad Ecclesiam, & ad aliud seruicium Episcopi, tam in ipso monte, quam in alijs montibus omnibus, & vnam fossam lapidum in monte Gamanar semper per totum annum habendam. Item ad Garczczam beneficium Engilbaldi ad Karantanam Ecclesiam sanctæ Mariæ cum decima sicut Ecclesiasticus ordo præcipit de omnibus curtibus quæ ad Carantanam ciuitatem pertinet indem Trahof, Gardorf, Gurinnz. Ad Strelcz operarios seruos duos in monte cum hubis eorum. Ligna secanda in ipso monte sine cõtradictione omnium hominum cum sanginatione. Item Trebenam, Ostervvix, Grabenhuel, Vitringa, Friefach, Gurca, Grazluppa, Longavy, Sublich, Teufenbach, Katsche, Peliza, Gumbenza, Vndrima, Luita, Liczinga, Brugga, Murza Luibena. Ad Strazmulam duo loca.

PRÆTERTAS itaq; possessiones, quemadmodum in priuilegio regis Ottonis Augusti signatæ reperiuntur, & ea lege acratione Salzburgensis Ecclesiæ confirmatæ, vt nullus Imperij Romani successor, nec Dux, nec Comes, nec vlla alia potestas aut persona

de

de prædictis rebus audeat quicquam subtrahere, sed iure perpetuo ad sanctum Petrum sanctumque Rudbertum stabiliter absque omni contradictione permaneant, ita nos quoque nostri auctoritate præcepti confirmamus, considerata tamen temporum & euentuum varietate, vt sua cuique iustitia salua permaneat; quod ideo adiungendum decreuimus, vt si quis hoc forte nostro moderno tempore aliquid vsquam de præfatis bonis cõtra iustitiam Salzburg. Ecclesiæ præscriptam videatur tenere, is eidem Archiepiscopo & Ecclesiæ Salzburgen. recognoscat & restituat, aut ea se legitimo contractu aut iusto possedisse titulo rationabiliter ostēdat. Præterea ex priuilegio Ludouici regis Augusti patenter intelleximus, quod idem Ludouicus Augustus præfata Salzburgen. Ecclesiæ, amore Dei, & beati Petri Apostoli & sancti Rudberti in pago Salzburgoe deo curtem Salzburghouen, quam Pilgrinus Archiepiscopus añna in ministerio ab eo tenere visus est, in proprietatem & plenam potestatem contradidit integraliter cum curtibus omnibus, ædificijs, campis, pratis, agris, pascuis, siluis, lacubus, aquis, aquarum decursibus, venationibus, molendinis, piscationibus, vijs, inuijs, exitib⁹ & redditibus quęstris & inquirendis, terris cultis & incultis, mobilibus & immobilibus, mancipijs quoq; pluribus vtriusq; sexus, parscalcis cū omnibus censibus in salina & extra salinam inter fluuios Sala & Salczaha, vocatos in auro & sale, ac pecoribus cum Theloneis duobus, qui vulgo muta vocantur cum omnibus adiacencijs & rebus ad eandem terram pertinentibus.

Ludouicus
Rex.

Hanc igitur tradicionem & donationem, quam & post ipsum Ludouicum Augustus Otto Imperator suo priuilegio super hoc dato confirmauit: nos quoque presenti nostræ auctoritatis scripto confirmamus, Salzburgenſi
Archi-

Archiepiscopo & suæ Ecclesiæ, statuentes & firmissime præcipientes, vt prædicta cum omnibus pertinencijs eiusdem curtis & quæcunque vtilitas in huiusmodi catenis seu fodinis salis vel metallorum in quibuslibet fundis Ecclesiæ & fluminibus fluentibus per fundos Ecclesiæ meantibus, perpetuis temporibus à Salzburgenfi deinceps Ecclesia & eius Archiepiscopo absq; omni obstaculo inconnulso yestitu quiete possideatur.

Henricus Rex.
Gebhardus,

Gurcen. Epi-
scopatus.

Dignum præterea duximus præsentem inserere priuilegio, qualiter ex scripto domini ALEXANDRI Papæ huius nominis secundi, insuper ex priuilegio HENRICI Regis venit nobis in cognicionem quod GEBHARDVS IYVAVEN: idem Salzburgenf: Archiepiscopus de commissarum sibi animarum prouisione sollicitus, eo quod Episcopatum suum in montanis situm præ nimia parochiæ amplitudine, & viarum difficultate, per se solum regere non sufficeret, ab vtraque dignitate, Apostolica scilicet & regia impetrauit, quod liceret ei infra parochiam suam, adiutorem sui operis Episcopum & sedem Episcopalem constituere. Placuit igitur eidem Archiepiscopo GEBHARDO vt indulto Apostolico & regio vtens, in loco qui dicitur Gurca apud Ecclesiam sanctæ MARIÆ Kathedram Episcopalem faceret, & concessum est ei per vtriusque potestatis Ecclesiasticæ scilicet ac sæcularis clementiam, vt eidem nouæ sedi, potestatem parochiæ suæ & de prædijs ac decimis, quantum conueniens videtur attribueret, & ad eandem sedem Episcopum ex sua consideratione ordinaret, ea videlicet ratione vt Episcopatus ille Salzburgenfi Ecclesiæ, & eius Archiepiscopo nunquam subtrahatur

& nullus ibi vnquam *Episcopus* siue per inuestiturā, siue alio quocūq; pacto constituitur, nisi quem *Archiepiscopus* Salzburgens. quicūq; pro tempore illic fuerit, eligat, inuestat & cōsecret, quod quomodo sacra prædicti Papæ *Alexandri* & Regis *Heinrici* auctoritate firmatū dinoscitur. Nos idipsum, est præmissę conditionis integritate, nostra quoque Imperiali auctoritate confirmamus, ac ita ratum ac inconuulsū omni deinceps æuo permanere iubemus, vt contra hunc honorem & commoditatem Salzburg: *Archiepiscopi* nulli vnquam Ecclesię, aut personę liceat se erigere, aut scriptū aliquid huic rei aduersum impetrate vel proferre.

Hęc igitur vniuersa & in præsentī pagina cōscripta Salzburg: Ecclesię & eius *Archiepiscopo* perpetua stabilitate, per nostram auctoritatem inuolabiliter cōfirmam^o, statuentes, vt si quis, quod absit huius nostri præcepti violator apparuerit, & Ecclesiā Salzburg: vilo suprapositorū inuolenter grauare attemptauerit, Banno Imperiali subiaceat, & pro pœna centum libras auri optimi, medietatem fisco nostro, medietatem Salzburg: *Archiepiscopo* persoluat, præsumptionis tamen ausu in irritum cessuro. Vt autem omnia supradicta memoriter sciantur, & inconuulsa de cetero firmitate obseruentur, priuilegij paginam fecimus cōscribi, & appensa maiestatis nostrę Bulla roborari. Huius rei testes sunt, Treueren: *Archiepiscopus*; Augustens: *Episcopus*; Constantiens: *Episcopus*, Argentinent: *Episcopus*; Hermannus Landgravius Turingia, Rudoltus Palatinus de Tuvvingen, Sifridus Comes de Orlamunde, Fridericus Comes de Zolre, Vricus comes de Berge, Emicho Comes de Liningēt; Godefridus de Eppenstein, Calochus de Kirchberg, Hartdus de Merenberch, Heinricus Marscalcus de Chalandin, Vricus

Marscalcus de RECHBERG, CHVNO de MINZENBERCH,
VVarnherus de Bolanden, Tiedo de Rauenspurch, & alij
quam plures.

Signum Domini
Romanorū Re-
gis inuictissimi

PHILIPPI SECUNDI

EGO CHVNRADVS HILDENSHAIMEN:
Episcopus Erbibolensis Electus Imperialis aule Cancellarius
vice Domini Chunradi Maguntini Archiepiscopi totius Germania
Archicancellarij recognoui. Acta sunt hæc anno Dominica
incarnationis M. C. XCVIII indictione II. Regnante glorio-
sissimo Romanorum Rege Philippo II. Regni eius anno II. Da-
sum Maguncie III. Kalend. Octobris.

DE